

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 361/2010-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. septembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. M. H., L., zastúpeného spoločnosťou s ručením obmedzeným P., B., konajúcou prostredníctvom konateľ a advokáta JUDr. R. P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 20 S/9/2009 a jeho uznesením č. k. 20 S/9/2009-110 z 10. marca 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. M. H. odmieta pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. júla 2009 doručená sťažnosť Ing. M. H. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho

základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 20 S/9/2009 a jeho uznesením č. k. 20 S/9/2009-110 z 10. marca 2009 (ďalej aj napadnuté uznesenie“).

Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností okrem iného vyplýva, že Mesto... vydalo 23. marca 2007 stavebné povolenie č. k. C-3382/2006-Db, ktorým sťažovateľovi umožnilo vykonávať stavbu „*Stavebné úpravy, prístavba a nadstavba domu č... na H... so zmenou využitia na administratívnu budovu a prípojka NN, žumpa*“.

Účastník stavebného konania L. K. (ďalej len „žalobca“) podal 22. februára 2009 krajskému súdu žalobu o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia Krajského stavebného úradu v Žiline (ďalej len „KSÚ“) č. 2009/00004/Kod z 12. januára 2009, ktorým bolo stavebné povolenie potvrdené. Žalobca sa okrem zrušenia uvedeného rozhodnutia KSÚ domáhal podľa § 250c ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) aj odkladu jeho vykonateľnosti. Krajský súd napadnutým uznesením odložil vykonateľnosť žalobcom napadnutého rozhodnutia KSÚ do rozhodnutia vo veci samej.

Sťažovateľ uvádza, že proti uzneseniu krajského súdu č. k. 20 S/9/2009-110 z 10. marca 2009 nie je prípustné odvolanie, a poznamenáva, že mu toto uznesenie nebolo vôbec doručené a o jeho existencii sa dozvedel iba náhodou až neskôr. V spojitosti s tým sťažovateľ vyslovuje názor, že krajský súd „*pred tým, ako rozhodol o odklade vykonateľnosti rozhodnutia KSÚ, mal v zmysle ustanovenia § 250c ods. 1 posledná veta OSP aj bez návrhu rozhodnúť o pribratí sťažovateľa do konania. Skutočnosť, že v danom konaní sa konalo aj o právach sťažovateľa a že tento mohol byť výsledkom daného konania bezprostredne dotknutý na svojich zákonne a dobromyseľne nadobudnutých právach, bola krajskému súdu známa, pretože žalobca L. K. priložil k svojej žalobe aj kópiu rozhodnutia KSÚ, z ktorej bolo zrejmé, kto bol účastníkom stavebného konania (bol ním aj sťažovateľ).* Krajský súd tak zasiahol do práv sťažovateľa hneď dvojakým spôsobom: (i) konal vo veci

bez toho, aby sťažovateľa pribral do konania, a (ii) s výsledkom svojho konania, t. j. s napadnutým uznesením, sťažovateľa nijako neoboznámil.

Po tom, čo sa sťažovateľ dňa 22. júna 2009 dozvedel o podanej žalobe a vydanom napadnutom rozhodnutí, ešte v ten istý deň faxom a nasledujúci deň osobne podal na krajský súd návrh na pribratie do konania. Zároveň sťažovateľ informoval krajský súd, že žiada o nahliadnutie do spisu. Dňa 24. júna 2009 sa splnomocnený zástupca sťažovateľa osobne dostavil do kancelárie krajského súdu a požiadal o nahliadnutie do spisu, pričom nahliadnutie mu nebolo umožnené. “.

Krajský súd napokon rozhodol o pribratí sťažovateľa do konania uznesením sp. zn. 20 S/9/2009 z 29. júna 2009.

Námietky sťažovateľa v jeho sťažnosti smerujú proti napadnutému uzneseniu a postupu, ktorý mu predchádzal, pretože krajský súd predtým, ako ho pribral do konania, rozhodol o otázke, ktorá má bezprostredný dopad na jeho práva a povinnosti, čím ho v danom štádiu úplne zbavil možnosti efektívnej ochrany jeho práv.

Pokiaľ ide o namietané uznesenie, sťažovateľ je tohto názoru, že nezodpovedá požiadavkám vyplývajúcim zo základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a z práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Poukazujúc na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) sťažovateľ pripomína, že súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie je tiež zásada kontradiktórnosti konania a „zásada rovnosti zbraní“. Tento princíp vyžaduje, aby bola každej procesnej strane daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej pozície, než v ktorej je odporca. Zásada kontradiktórnosti predpokladá, že procesné strany musia dostať príležitosť nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale i zoznámiť sa so všetkými ďalšími dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa k nim (rozhodnutie ESLP Komanický v. Slovenská republika zo 4. júna 2002).

V zmysle ďalšej sťažovateľom uvádzanej judikatúry ESLP (Niederöst – Huber v. Švajčiarsko § 24, Mantovanelli v. Francúzsko § 33) musí mať účastník konania možnosť oboznámiť sa s dôkazmi predloženými súdu, ako aj možnosť vyjadriť sa k existencii, obsahu a autenticite predložených dôkazov, a to príslušným spôsobom a v príslušnom čase a v prípade potreby aj v písomnej forme a vopred (Krčmář v. Česká republika, § 42). Právo sporovej strany na kontradiktórne konanie je porušené aj v prípade, ak súdy zväzili len skutočnosti predložené jednou zo strán (rozhodnutie ESLP Van Orhoven v. Belgicko z 25. júna 1997) alebo ak strany nemajú možnosť vznášať argumenty proti argumentom protistrany (rozsudok ESLP Feldbrugge v. Holandsko z 29. mája 1986).

Sťažovateľ ďalej argumentuje takto:

«Krajský súd v čase medzi podaním žaloby (22. február 2009) a vydaním napadnutého rozhodnutia (10. marec 2009) nemal k dispozícii spis stavebného konania, pretože ten si vyžiadal od KSÚ až 9. marca a bol mu doručený až 15. apríla 2009, viac ako mesiac po vydaní napadnutého rozhodnutia. Keďže krajský súd rozhodol o odklade vykonateľnosti skôr, ako mal k dispozícii spis, je z logiky veci zrejmé, že rozhodol bez toho, aby v akomkoľvek rozsahu preveril a vôbec mohol preveriť opodstatnenosť tvrdení žaloby, a tým aj splnenie zákonných predpokladov pre vydanie opatrenia, určeného, parafrázujúc ústavný súd, pre „celkom výnimočné a odôvodnené prípady, kedy hrozí závažná ujma“.

Pod právom na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu k vykonávaniu dokazovania treba rozumieť, že účastníkovi konania musí byť poskytnutá možnosť podieľať sa zákonom ustanoveným spôsobom na dokazovaní, čo okrem iného znamená dôkazy navrhovať a vyjadriť sa k dôkazom, navrhnutým iným účastníkom konania. Toto oprávnenie zabezpečuje procesný inštitút účastníka konania. Krajský súd však so sťažovateľom ako s účastníkom konania nekonal, hoci mal – v zmysle § 250c ods. 1 OSP, v spojení s čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru – zákonnú aj ústavnú povinnosť sťažovateľa do konania pribrať.

Takýmto postupom krajský súd sťažovateľovi odňal možnosť konať pred súdom, čím porušil jeho právo na spravodlivé súdne konanie, súčasťou ktorého je aj právo byť oboznámený s predmetom konania, a vyjadriť sa ku všetkým dôkazom a vyjadreniam

predloženým súdu s cieľom ovplyvniť jeho rozhodnutie (napr. rozsudok Nideröst-Huber v. Švajčiarsko, § 24).

Ak by krajský súd túto svoju povinnosť neporušil, mohol sa „z prvej ruky“ dozvedieť zásadnú skutočnosť, majúcu vplyv na rozhodnutie o návrhu na odklad vykonateľnosti. (Rovnako mohol uvedené zistiť aj v prípade, ak by sa akokoľvek snažil overiť si opodstatnenosť tvrdení, uvedených v žalobe, formou oboznámenia sa so spisom.) Touto skutočnosťou bola rekonštrukcia stavby, ktorá bola ukončená už v roku 2005 podľa právoplatného stavebného povolenia a dokumentácie schválenej v stavebnom konaní, pričom pred tým, ako bolo vydané napadnuté rozhodnutie, už prebehlo aj kolaudačné konanie a bolo vydané kolaudačné rozhodnutie, t. j. rozhodnutie o užívaní stavby. Inak povedané, krajský súd rozhodol o odložení vykonateľnosti rozhodnutia, ktorého právne účinky boli v danom čase už v plnom rozsahu konzumované a ktorého ďalší výkon preto z povahy veci už nebol spôsobilý žalobcu akokoľvek ohroziť!

Krajský súd navyše napadnuté rozhodnutie nedostatočne odôvodnil a nenaplnil tak zákonné požiadavky podľa § 169 ods. 1 v spojení s § 167 ods. 2 OSP a § 157 ods. 2 OSP. Odôvodnenie k existencii obligatórnej podmienky pre odklad vykonateľnosti, t. j. k existencii hroziacej závažnej ujmy, skoncentroval krajský súd do predposledných dvoch odsekov svojho odôvodnenia, pričom len všeobecne uviedol, že „podľa názoru súdu v danom prípade žalobca splnil zákonom stanovenú požiadavku, keď vo svojej žalobe uviedol skutočnosti, z ktorých vyplýva hrozba závažnej ujmy okamžitým výkonom rozhodnutia“ alebo tiež „v zmysle zákona nie je v danom prípade žalobca povinný preukazovať, že v každom prípade k závažnej ujme dôjde, avšak vyžaduje sa preukázanie, že výkonom napadnutého rozhodnutia určitá závažná ujma hrozí a je reálna“. Ako však žalobca K. túto podmienku splnil alebo k akej závažnej ujme môže ďalej trvajúcou vykonateľnosťou dôjsť, to už krajský súd v napadnutom rozhodnutí neuviedol.

Skutočnosť, že hrozí závažná ujma, nie je v napadnutom rozhodnutí nijako odôvodnená a ani nie je nijako pomenovaná a špecifikovaná. Podľa úvah krajského súdu je tak úplne jedno, či žalobca závažnú ujmu v žalobe opíše alebo nie – na vyvodenie záverov krajskému súdu stačilo, že v žalobe bolo uvedené slovné spojenie „závažná ujma“; jej skutočnou existenciou sa krajský súd nezaoberal a ani nijako nevysvetlil, aká skutočná ujma môže žalobcovi vzniknúť. Krajský súd mal pritom riadnemu odôvodneniu napadnutého

rozhodnutia venovať náležitú pozornosť o to viac, že voči takémuto rozhodnutiu nie je k dispozícii opravný prostriedok. Rovnako sa mal v odôvodnení krajský súd vysporiadať aj so skutočnosťou, že svojím rozhodnutím zasahuje do práv sťažovateľa, ktorý vystupuje v danom spore ako tretia osoba, odlišná od žalobcu a žalovaného.

Preto ustanovenie § 157 ods. 2 OSP v spojení s § 167 ods. 2 OSP a § 169 ods. 1 OSP treba z hľadiska vyššie uvedených článkov ústavy a dohovoru, aj s ohľadom na príslušnú judikatúru ESLP (napr. Garcia Ruiz v. Španielsko z 21. januára 1999, ods. 26 týkajúci sa povinnosti súdov odôvodniť svoje rozhodnutia) vykladať a uplatňovať tak, že napadnuté rozhodnutie malo obsahovať v odôvodnení dostatočné a relevantné dôvody, na základe ktorých bolo vydané.»

Zhrňujúc uvedené sťažovateľ formuluje svoje hlavné výhrady proti napadnutému uzneseniu a postupu krajského súdu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, takto:

- krajský súd konal vo veci bez toho, aby do konania ako jeho účastníka pribral toho, koho bol povinný pribrať,
- krajský súd rozhodol spôsobom majúcim dopad na materiálne práva sťažovateľa nielen bez toho, aby mu dal príležitosť sa k tomu vyjadriť, ale aj bez toho, aby vykonal akékoľvek iné overenie kľúčových skutkových a právnych okolností, v dôsledku čoho
- nebol spôsobilý podoprieť svoje rozhodnutie dostatočnými relevantnými dôvodmi.

V dôsledku uvedeného došlo podľa sťažovateľa k porušeniu jeho základného práva garantovaného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo Ing. M. H. na súdnu ochranu čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline zo dňa 10. marca 2009 č. k. 20 S/9/2009-110 a konaním, ktoré mu predchádzalo, porušené bolo.

2. Uznesenie Krajského súdu v Žiline č. k. 20 S/9/2009-110 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Žiline je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia na účet jeho právneho zástupcu, a to do desiatich dní odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd sa pred predbežným prerokovaním sťažnosti obrátil na krajský súd s požiadavkou, aby sa k sťažnosti vyjadril, čo krajský súd urobil prostredníctvom predsedníčky príslušného senátu prípisom z 21. septembra 2009, v ktorom okrem iného uviedol, že odklad vykonateľnosti rozhodnutia je konaním upraveným v piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (správne súdnictvo), ktorý možno prirovnať k inštitútu predbežného opatrenia upraveného v druhej časti Občianskeho súdneho poriadku. To znamená, že pokiaľ účastník konania podá v žalobe návrh na odklad vykonateľnosti rozhodnutia, treba o ňom rozhodnúť bezodkladne, keďže inak by nebol naplnený samotný účel tohto inštitútu, resp. by nenastali tie účinky, ktoré zákonodarca jeho zavedením predpokladal. V zmysle uvedeného postupoval aj krajský súd v danej veci, keď rozhodol o odklade vykonateľnosti predmetných rozhodnutí bezprostredne potom, ako sa oboznámil s obsahom žaloby a k nej pripojených príloh. Krajský súd ďalej poukázal na účel inštitútu odkladu vykonateľnosti, ktorým je poskytnutie rýchlej a účinnej ochrany účastníkom konania, a vyjadril nesúhlas s názorom sťažovateľa, že o odklade vykonateľnosti možno rozhodnúť „až po pribratí za účastníka konania ďalšiu osobu než žalobcu a žalovaného“, keďže v tom prípade by došlo k zmareniu účelu tohto inštitútu. Podľa krajského súdu „zo žiadnych ustanovení O. s. p. nevyplýva, že by tento postup bol nesprávny a zákonodarca nestanovil, že o návrhu na odklad vykonateľnosti rozhodnutia je potrebné rozhodnúť až po tom, čo okruh účastníkov je súladný s ust. § 250 ods. 1 O. s. p., teda po tom, čo sú účastníkmi konania podľa druhej hlavy piatej časti O. s. p. nielen žalobca a žalovaný, ale aj všetci tí, ktorí môžu byť zrušením napadnutých rozhodnutí dotknutí“.

Krajský súd nesúhlasí ani s názorom sťažovateľa o nedostatočnom odôvodnení napadnutého uznesenia zdôrazňujúc, že „v konaní o návrhu na odklad vykonateľnosti rozhodnutia stačí, že žalobca osvedčí, že hrozí vážna ujma. Predpokladom pre vyhovie takému návrhu je okrem iného aj tá skutočnosť, že táto závažná ujma hrozí, i keď nemusí

ani čiastočne táto ujma existovať, pričom súd rozhodne na základe voľnej úvahy.“. Krajský súd tvrdí, že predmetné rozhodnutie je odôvodnené štandardne a je založené na skutočnostiach uvedených žalobcom v jeho žalobe a opiera sa aj o obsah k nej pripojených listinných dôkazov.

K námietkam sťažovateľa, že napadnuté uznesenie bolo vydané predtým, ako bol pripojený administratívny spis, krajský súd uviedol najmä to, že *„nemal dôvod rozhodovať až po pripojení správneho spisu, a to práve z dôvodu, že by o tomto návrhu bolo rozhodované so značným časovým odstupom od podania návrhu na odklad vykonateľnosti rozhodnutia“*. Navyše, súčasťou spisového materiálu boli aj žalobcom napadnuté rozhodnutia, ako aj rozhodnutia prvostupňového orgánu.

Aj pokiaľ ide o tvrdenie sťažovateľa, že vo vzťahu ku konaniu o odklad vykonateľnosti rozhodnutia bol zbavený svojich práv, krajský súd sa s ním nestotožňuje poukazujúc na to, že *„sťažovateľ ako účastník konania v konaní 20 S/9/2009 podal písomným podaním zo dňa 27. 7. 2009, ktoré bolo doručené tunajšiemu súdu 27. 7. 2009, aby uznesenie Krajského súdu v Žiline 20 S/9/2009-110 zo dňa 10. 3. 2009, ktorým tunajší súd rozhodol o odklade vykonateľnosti správnych rozhodnutí zrušil. Táto skutočnosť svedčí o tom a potvrdzuje tvrdenie, že nebol ani v konaní o odklade vykonateľnosti rozhodnutia sťažovateľ svojich práv zbavený, tieto práva má, uplatnil si ich a o ich návrhu bolo aj rozhodnuté,“* a to uznesením z 2. septembra 2009, ktorým krajský súd návrhu na zrušenie napadnutého uznesenia nevyhovel a ktoré bolo sťažovateľovi doručené. Sťažovateľ má navyše možnosť podania opravného prostriedku Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“).

Napokon krajský súd vyjadril názor, že sťažovateľ nebol odkázaný na ochranu svojich práv prostredníctvom sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a túto sťažnosť podal predčasne, *„nakoľko sťažovateľ nevyužil všetky zákonné možnosti, ktoré mal k dispozícii a využiť ich mal o mohol, t. zn. potom, čo bol pribratý za účastníka konania uznesením 20 S/9/2009-133 zo dňa 29. júla 2009, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 9. 7. 2009, sťažovateľ uvedené uznesenie prevzal dňa 9. 7. 2009 a mal možnosť po 9. 7. 2009 podať*

návrh na zrušenie uznesenia 20 S/9/2009-110. Tento návrh, ako vyplýva, podal až potom, čo podal ústavnú sťažnosť (ústavná sťažnosť bola doručená 23. 7. 2009, návrh na zrušenie uznesenia podaný na KS Žilina osobne 27. 7. 2009).“.

Krajský súd vzhľadom na to tvrdí, že „v čase podania ústavnej sťažnosti neboli splnené podmienky na konanie o ústavnej sťažnosti, ústavná sťažnosť bola podaná bez toho, aby sťažovateľ vyčerpал všetky opravené prostriedky, ktoré má k dispozícii k tomu, aby súd konal o návrhu na zrušenie uznesenia 20 S/9/2009-110, ktorým súd odložil odklad vykonateľnosti rozhodnutia“.

Na základe uvedených skutočností navrhol krajský súd, aby ústavný súd sťažnosti nevyhovel.

Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu k vyjadreniu krajského súdu uviedol, že krajský súd rozhodol bez toho, aby aspoň minimálnym spôsobom overil, či je daný dôvod na taký zásah do právnej istoty osôb, ktoré nie sú účastníkmi konania (v tomto prípade sťažovateľa), aký predstavuje odklad vykonateľnosti právoplatného stavebného povolenia. Aj keď sťažovateľ netvrdí, že by platná právna úprava ukladala súdu rozhodnúť až po pripojení súvisiaceho administratívneho spisu, zastáva názor, „že súd je vždy pri odklade vykonateľnosti povinný vec posúdiť s takou pozornosťou, aby prípadným rozhodnutím nedošlo k neopodstatnenému zásahu do práv tretích osôb. Postup krajského súdu preukázal, že pri dodržaní princípu rovnosti zbraní sa mu túto povinnosť mohlo podariť dodržať.“.

Sťažovateľ akcentuje najmä tú skutočnosť, „že ak by krajský súd postupoval v súlade s princípom rovnosti zbraní a umožnil vyjadriť sa k veci osobe, ktorej opráva mohli byť a aj boli jeho rozhodnutím bezprostredne a veľmi zásadne dotknuté, mohol zistiť, že v dôsledku vydania kolaudačného rozhodnutia už stavebné povolenie stratilo spôsobilosť akokoľvek upravovať práva a povinnosti dotknutých osôb a teda spôsobilosť byť predmetom výkonu, čím zároveň došlo k zániku jednej z dvoch nevyhnutných, kumulatívne vymedzených

zákonnych podmienok pre vydanie napadnutého rozhodnutia, ktorou je v zmysle § 250c ods. 1 OSP existencia rozhodnutia, spôsobilého byť predmetom okamžitého výkonu“.

Krajský súd svojím postupom porušil zásadu rovnosti zbraní podľa sťažovateľa aj tým, „že *a priori* usúdil, že akékoľvek argumenty sťažovateľa ako stavebníka a neskôr vlastníka skolaudovanej nehnuteľnosti (ako osoby dotknutej odkladom vykonateľnosti) nemôžu byť akokoľvek relevantné pre rozhodnutie o odklade vykonateľnosti stavebného povolenia“. To považuje sťažovateľ za neprípustné nielen in abstracto ako princíp postupu súdu, ale in concreto sa to ukázalo byť ako jednou z príčin právno-aplikačných nedostatkov v danom konaní.

K tvrdeniu krajského súdu, že sťažovateľ pred podaním sťažnosti ústavnému súdu nevyužil všetky zákonné možnosti, ktoré mal k dispozícii a mohol ich využiť, sťažovateľ uviedol, že s týmto názorom nesúhlasí. V tejto súvislosti poukazuje na zákonnú úpravu správneho súdnictva, z ktorej podľa neho «*nevyplýva, že by sa vedľajší účastník mohol domáhať zrušenia nariadeného odkladu vykonateľnosti (proti uzneseniu o nariadení odkladu vykonateľnosti nie je prípustný opravný prostriedok). Napriek tomu podal sťažovateľ návrh na zrušenie odkladu vykonateľnosti. Keďže Krajský súd uznesením zo dňa 2. septembra 2009, č. k. 20 S/9/2009-154 tomuto návrhu nevyhovел, podal sťažovateľ 7. októbra 2009 proti tomuto uzneseniu dovolanie. Podľa ustanovenia § 209 ods. 2 zákona č. 99/12963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov..., „ak odvolanie smeruje proti uzneseniu, ktorým súd prvého stupňa nerozhodol vo veci samej, vec sa predloží odvolaciemu súdu pred rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, len ak by bez rozhodnutia o odvolaní súd prvého stupňa nemohol pokračovať v konaní.“ Uvedené ustanovenie tak znemožňuje predložiť odvolaciemu súdu sťažovateľovo odvolanie proti uzneseniu, ktorým nebolo vyhovené jeho návrhu na zrušenie odkladu vykonateľnosti, ešte pred rozhodnutím vo veci samej. Inými slovami, krajský súd tvrdí, že sťažnosť je predčasná, pretože sťažovateľ ju podal skôr, než sa pokúsil o nápravu prostredníctvom návrhu na zrušenie odkladu vykonateľnosti, pričom keď mu takýto pokus o nápravu bol doručený, zamietol ho. Výsledkom ďalšieho pokusu o nápravu je odvolanie voči tomuto zamietavému rozhodnutiu krajského súdu, o ktorom však v zmysle § 209 ods. 2 OSP bude odvolací súd*

rozhodovať aj tak len spolu s rozhodovaním vo veci samej, ak teda voči rozhodnutiu vo veci samej bude podané odvolanie, čiže možno vôbec, a ak áno, tak v situácii, keď už rozhodovanie o tomto predbežnom opatrení z povahy veci bude bezpredmetným. Platí teda, že napriek ich teoretickej dostupnosti a napriek tomu, že z dôvodu procesného zabezpečenia svojho postavenia ich sťažovateľ využíva, prostriedky nápravy, na ktoré odkazuje krajský súd, nie sú za daných skutočností a právnych okolností efektívnymi prostriedkami nápravy, pretože ich využitie nie je spôsobilé privodiť reálnu zmenu v právnom postavení sťažovateľa. Pre prípad, že by ústavný súd posúdil predmetné procesné prostriedky ako účinné prostriedky nápravy, sťažovateľ má zato, že vyššie spomenuté okolnosti (nedostupnosť efektívnej ochrany zo strany odvolacieho súdu vyplývajúca z § 209 ods. 2 OSP) sú okolnosťami hodnými osobitného zreteľa v zmysle § 53 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. a že prihliadnutie na tieto okolnosti umožňuje ústavnému súdu sťažnosť meritórne prejednať.».

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom posudzovanej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že uznesením krajského súdu č. k. 20 S/9/2009-110 z 10. marca 2009, ktorým krajský súd odložil vykonateľnosť rozhodnutia KSÚ, odboru štátnej stavebnej správy č. 2009/00004/Kod z 12. januára 2009 do právoplatného skončenia konania vedeného krajským súdom pod sp. zn. 20 S/9/2009, ako aj postupom, ktorý predchádzal vydaniu tohto uznesenia, bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom s nestrannom súde a v prípade ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd vo vzťahu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Podstatou argumentácie sťažovateľa je podľa sťažnosti najmä tvrdenie, že krajský súd porušil jeho označené práva tým, že hoci bol povinný ho pribrať do konania ako jeho účastníka, neurobil tak a konal vo veci, ako aj tým, že krajský súd rozhodol spôsobom majúcim dopad na jeho materiálne práva a nedal mu pritom ani možnosť sa k tomu vyjadriť, a navyše nevykonal overenie kľúčových skutkových a právnych okolností prípadu, v dôsledku čoho nebol spôsobilý podoprieť svoje rozhodnutie dostatočnými relevantnými dôvodmi.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Pri prerokovaní námietok sťažovateľa z hľadiska možného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy. Toto ustanovenie limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov rozhodujúcich v občianskoprávných a trestnoprávných veciach, a to tým spôsobom, že ochrany základného práva a slobody sa na ústavnom súde možno domáhať v prípade, ak takúto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné súdy.

Sťažovateľ v sťažnosti tvrdil, že pred podaním sťažnosti ústavnému súdu vyčerpal všetky dostupné a účinné právne prostriedky nápravy a v predmetnej veci nekoná iný súd a okrem toho mu ani nie sú dostupné žiadne ďalšie opravné prostriedky či iné právne prostriedky.

Z vyjadrenia krajského súdu z jeho vyžiadaného súvisiaceho spisu a napokon aj z vyjadrenia samotného sťažovateľa vyplýva, že 23. júna 2009 krajskému súdu doručil návrh na jeho pribratie ako účastníka správneho konania do konania vedeného krajským súdom pod sp. zn. 20 S/9/2009. Nadväzne na to krajský súd uznesením č. k. 20 S/9/2009-133 z 29. júna 2009 rozhodol podľa § 250 ods. 1 OSP, že priberá sťažovateľa ako účastníka do konania vedeného pod sp. zn. 20 S/9/2009.

Dňa 27. júla 2009 (t. j. po doručení sťažnosti ústavnému súdu) sťažovateľ doručil osobne do podateľne krajského súdu podanie označené ako „*Návrh účastníka konania na zrušenie uznesenia 20 S/9/2009-110*“. O tomto návrhu rozhodol krajský súd uznesením č. k. 20 S/9/2009-154 z 2. septembra 2009 tak, že predmetnému návrhu nevyhovel. Podľa poučenia uvedeného uznesenia je proti nemu prípustné odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia, ktoré sťažovateľ podal 12. októbra 2009. O podanom odvolaní rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 8 Sžo/475/2009 z 13. mája 2010 tak, že uznesenie krajského súdu č. k. 20 S/9/2009-154 z 13. mája 2010 zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Z odôvodnenia tohto uznesenia najvyššieho súdu okrem iného vyplýva, že „*ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) preskúmal napadnuté uznesenie v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 O. s. p.) a dospel k záveru, že odvolanie vedľajšieho účastníka je opodstatnené*“.

Najvyšší súd zároveň uviedol, že jeho úlohou ako súdu odvolacieho bolo „*rozhodnúť o odvolaní vedľajšieho účastníka proti rozhodnutiu Krajského súdu v Žiline č. k. 20 S/9/2009-154 z 12. septembra 2009, ktorým krajský súd nevyhovel návrhu účastníka konania Ing. M. H. na zrušenie uznesenia Krajského súdu v Žiline č. k. 20 S/9/2009-110 z 10. marca 2009, ktorým Krajský súd v Žiline odložil vykonateľnosť rozhodnutia Krajského stavebného úradu č. 2009/00004/Kod z 12. januára 2009 až do právoplatného skončenia*

konania sp. zn. 20 S/9/2009. Odvolací súd po dôkladnom oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia dospel k záveru, že spôsob odôvodnenia tohto uznesenia nie je ústavne a zákonne konformný. Krajský súd totiž v odôvodnení neuviedol, podľa ktorého ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku postupoval, keď návrhu vedľajšieho účastníka na zrušenie uznesenia – ktorým bol povolený odklad vykonateľnosti právoplatného rozhodnutia žalovaného – nevyhovel. Z toho titulu aj s ohľadom na ustálenú judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, odvolaciemu súdu nezostávalo nič iné ako konštatovať, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu je arbitrárne. Najvyšší súd zároveň považuje za potrebné poznamenať, že z rozhodnutia krajského súdu tiež nevyplýva, že by pri rozhodovaní v predmetnej veci vzal do úvahy konštantnú judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, a to predovšetkým náleží Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 23/01 z 15. júla 2003.“.

Sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy sa teda vyznačuje okrem iného tým, že je založená na princípe už spomínanej subsidiarity. Je to tak preto, že predovšetkým všeobecné súdy sú povolané na ochranu základných práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb a až v prípade, ak nie je dosiahnutá náprava v rámci režimu všeobecného súdnictva, môže sa uplatniť ochrana poskytovaná ústavným súdom, ale aj to iba v obmedzenom rozsahu z hľadiska kritérií ústavnej akceptovateľnosti (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 33/03) sťažnosťou namietaného rozhodnutia, resp. postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého vyčerpanie všetkých opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných právnych predpisov, neznamená samotné podanie oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom (IV. ÚS 177/05, IV. ÚS 294/08).

Požiadavka vyčerpania „všetkých opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov“ nie je v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde splnená ani v prípade, ak konanie o týchto právnych prostriedkoch už začalo a v čase podania sťažnosti ústavnému súdu, resp. v čase jej predbežného prerokovania (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) stále prebieha.

Z princípu subsidiarity totiž vyplýva, že sťažnosť možno prerokovať a rozhodnúť o nej až potom, keď napadnuté konanie bude skončené. Je to tak z toho dôvodu, že sťažnosť musí v zásade smerovať proti poslednému rozhodnutiu o opravnom prostriedku, ktorý mal sťažovateľ k dispozícii, a nemôže ho opomenúť. Preto v konaní, ktoré v čase predbežného prerokovania sťažnosti stále pred všeobecným súdom prebieha, nemožno uvažovať o splnení tejto požiadavky. V okolnostiach danej veci bude rozhodnutie krajského súdu č. k. 20 S/9/2009-110 z 10. marca 2009, proti ktorému smeruje sťažnosť, opätovne podrobené preskúmaniu v konaní pred krajským súdom (ako súdom prvostupňovým), v ktorom bude krajský súd viazaný právnym názorom vysloveným najvyšším súdom v uznesení sp. zn. 8 Sžo/475/2009 z 13. mája 2010. Keďže v danej veci nebolo ešte rozhodnuté konečným rozhodnutím, ústavný súd konštatuje, že sťažnosť bola podaná predčasne, a to v čase, keď ešte nebolo možné dospieť k záveru, že by vyčerpanie právneho prostriedku, ktorý zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv účinne poskytoval, bolo bezúspešné a neprinieslo ním sledovaný cieľ. Z toho dôvodu neprichádzal do úvahy ani postup podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde, pretože okolnosti daného prípadu neumožňujú ústavnému súdu prihliadnúť na dôvody osobitného zreteľa, ako to navrhoval sťažovateľ („z dôvodu nedostupnosti efektívnej ochrany zo strany odvolacieho súdu“), keďže nič nenasvedčuje tomu, že by bol procesný prostriedok, ktorý na ochranu svojich práv využil, neefektívny.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd bez toho, aby sa zaoberal meritom veci a vyjadroval sa k odôvodnenosti sťažnosti, musel predloženú sťažnosť odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pri jej predbežnom prerokovaní pre nedostatok svojej právomoci.

Po odmietnutí sťažnosti už nebol právny dôvod zaoberať sa ostatnými návrhmi sťažovateľa, t. j. návrhom na zrušenie napadnutého uznesenia a priznanie úhrady trov konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. septembra 2010